

Remiss En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet och folkhälsa

Inledning

Länsstyrelsen Uppsala län (Länsstyrelsen) har ombetts lämna remissvar på remissen En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet och folkhälsa. Syftet med utredningen är att stärka konkurrenskraften i hela hästnäringen och göra den tillgänglig för fler. Den särskilda utredaren har haft i uppdrag att se över möjligheterna att underlätta företagande och deltagande i hästsporten. Behov av kompetensförsörjning samt hinder för affärsutveckling och konkurrenskraft har analyserats. Utredaren har inte haft i uppdrag att lämna författningsförslag men lämnar flera förslag på uppdrag till myndigheter om att utreda möjligheter till ändringar i bestämmelser på olika områden.

Övergripande kommentarer

Länsstyrelsen instämmer i utredarens slutsats att hästnäringen är central för såväl landsbygden som tätorten och fungerar som en brygga däremellan. Hästnäringen är utbredd i Uppsala län, enligt SCB finns cirka 8 700 hästar i länet varav cirka 43 procent finns i jordbruket.¹ De finns på ungefär 1 600 olika anläggningar. Hästnäringen står för 0,5 procent av Sveriges BNP och har stor potential att växa. Utöver detta bidrar näringen med viktiga värden i samhället, allt ifrån ledarskap till omtanke och grupparbete. De omvärldsfaktorer som påverkat övriga samhället som kostnadsökningar, pandemi, kraftigt höjda räntor och hög inflation, påverkar även hästnäringen och har negativt påverkat möjligheten att driva hästverksamhet.

2 Utvecklingen i Hästnäringen

Inom hästnäringen saknas tillförlitlig statistik. Det gäller bland annat statistik över antalet hästar, företag och anläggningar med häst samt olika produktions- och lönsamhetsmått. Det kan konstateras att

¹ Jordbruksverket, Hästar och anläggningar med häst 2024, 2024

statistik i många fall saknas, bygger på olika skattningar, är inaktuell eller osäker på annat sätt. Att dra slutsatser utifrån beskriven statistik behöver därför göras med försiktighet. Länsstyrelsen instämmer utredningens förslag att Jordbruksverket får uppdrag kring att ta fram tillförlitliga statistiska underlag.

3 Stärkt företagande och ökad sysselsättning

Hästnäringen har en relativt stor andel egenföretagare. Det är ofta så att hästföretagande kombineras med lantbruk vilket gör att arbetsbelastningen blir hög. Insatser till hästnäringen måste därför vara tydliga, avgränsade, riktade och ha fokus på förenkling. Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag om att Jordbruksverket ska få i uppdrag att minska bestämmelser som gäller hästverksamheter samt att Tillväxtverket ska utveckla verksamhet.se så det inkluderar hästverksamheter. Myndigheten vill tillägga att detta bör utvecklas i samråd med näringen. Länsstyrelsen instämmer i att Skatteverkets restriktiva tolkningar av lagstiftning försvårar övergången från hobbyverksamhet till näringsverksamhet.

En utmaning som står ut för hästnäringen är kompetensförsörjningen. Bristande arbetsvillkor, låg lön, utmanande arbetsmiljö och svagt arbetsgivaransvar är vanligt förekommande. I hearingar till utredningen beskrivs detta bland annat bero på svårigheter att hitta samverkansmöjligheter, bristande benchmarking samt bristande statistik. Andra förklaringar är jämställdhets- och jämlikhetsfaktorer. Ideellt arbete är mycket vanligt. Kvinnodominerade branscher har oftare lägre löner och sämre arbetsvillkor och arbetsmiljö. Nästan 90 procent av företagare inom ridskolor och turridning är kvinnor samtidigt som 89 procent av driftsledare inom lantbruket är män. Hästnäringen bidrar till en meningsfull sysselsättning och aktiv fritid för unga människor, främst tjejer. Det ger en grund för framtida jämställt arbets- och näringsliv. Men för att ses som en satsning på jämställdhet måste arbetsmiljön i branschen förbättras.

Länsstyrelsen ser inte att utredningens analys att minska på mängden arbetsuppgifter för hästveterinärer kommer säkra tillgången på veterinär kompetens. Redan idag finns utbildade veterinärer som väljer bort yrket med anledning av dåliga anställningsförhållanden som exempelvis bristande arbetsmiljö eller tidsbegränsade anställningar.

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Länsstyrelsen anser att även om hästnäringen är av betydelse inom svenskt lantbruk, så bör den inte likställas med primärproduktion. Utredningens exempel med foder handlar inte om foder till livsmedelsproducerande djur; detta är viktigt att hålla isär. Länsstyrelsen ser en fara i att lantbrukare som producenter av livsmedel får stå tillbaka om hästföretagare också ska konkurrera om samma stödbudget. Det är svårt att se hur hästnäringen bidrar till livsmedelsstrategins övergripande mål om ökad livsmedelsproduktion och bör därför inte konkurrera med sökande med inriktning livsmedelsproduktion avseende investeringsstöd för ökad konkurrenskraft. Länsstyrelsen ser snarare att det bör ses över om andra nationella stöd kan införas. Om det ändå beslutas om att genomföra en förändring i Strategiska planen bör det tidigast ske från programperioden 2028-2034. Detta då det i så fall behöver utredas vidare hur det påverkar andra stödsökanden.

Hästpass, centrala hästdatabasen och anläggningsregistret

Länsstyrelsen vill framhålla att myndigheten kan bekräfta utredningens antaganden att det finns brister i uppdateringen av såväl hästdatabasen samt av anläggningsregistret. Länsstyrelsen ser positivt på en utveckling gentemot digitala hästpass. Det skulle förenkla uppdateringar i hästdatabasen och den praktiska förvaringen av pass skulle förenklas. Arbetet med inspektion inför slakt skulle förenklas för Livsmedelsverkets officiella veterinärer. Beskrivning av förbättrad statistik och digitala hästpass skulle underlätta länsstyrelsens kontroller då underlagen blir tydligare.

ViLA Häst

Länsstyrelsen i Uppsala avstyrker förslaget att utreda möjligheten för villkorad läkemedelsanvändning till djurslaget häst. Länsstyrelsen kan inte identifiera några diagnoser eller sjukdomstillstånd hos häst som skulle kunna omfattas utan risk för att smittskydd eller djurskydd skulle äventyras. De flesta vanligt förekommande tillstånd hos häst som kan kräva läkemedelsbehandling är komplexa tillstånd som kräver veterinär kompetens i det enskilda fallet.

Att andra yrkesgrupper än veterinärer, efter relevant utbildning, kan utföra vissa ultraljuds- och dräktighetsundersökningar

Länsstyrelsen avstyrker förslaget. Risken för rektumskador hos häst vid gynekologi är större än hos andra djur vid rektalundersökning

samt att konsekvenserna oftast är allvarligare. Konsekvenserna kräver att uppkommen skada bedöms och hanteras så snart som möjligt vilket förutsätter veterinär kompetens.

Inkludera transport av hästar för avel och veterinärvård i undantaget från kravet på hälsointyg vid transporter inom Norden

Länsstyrelsen tillstyrker delvis förslaget att utreda att inkludera transport av hästar för avel och veterinärvård i undantaget från kravet på hälsointyg vid transporter inom Norden. Tillstyrkandet sker förutsatt att hänsyn till risk för smittspridning kan hanteras och att det utreds vem som har ansvar vid transport till veterinär samt tydliga instruktioner gällande detta. Länsstyrelsen avstyrker att transport i samband med avel, tävling eller utställning behöver utredas. Myndigheter behöver ha befogenheter att ta tillbaka denna möjlighet om det visar sig att smittskyddet inte kan upprätthållas. Smittförande djur ska inte kunna transporteras över landsgränser.

Strandskydd

Utredaren lyfter fram att hästnäringen i viss mån hanteras annorlunda än andra näringar när det kommer till strandskydd och bygglov. Utredaren föreslår att hästnäring explicit ska räknas upp som näringar som inte kräver strandskydd i 7 kap. 15 § Miljöbalken. Just nu utreds strandskyddet igen med syfte att analysera strandskyddsbestämmelserna och föreslå ändringar för att reformera strandskyddet med inriktning att öka möjligheten att bygga nära vatten. Utredningsdirektiven innehåller inte specifikt någon koppling till areella näringar eller hästnäring utan fokuserar på att det generellt ska bli lättare att bygga vid vatten. Länsstyrelsen anser att den pågående utredningen bör få slutföra sitt uppdrag och lämna sina förslag innan ytterligare förändringar i strandskyddet föreslås. Då kommer det att framgå om det fortfarande finns ett behov av att göra ett tillägg i uppräkningsdelen av areella näringar.

4 Utbildningsbehov inom hästnäringen

Utbildningsbehoven är stora inom hästnäringen både för kompetensförsörjning och som kompetensutveckling för redan anställda. Utredningen refererar till en enkätundersökning från 2023 som dels vänder sig till gymnasieelever respektive de som är nya i arbetslivet. Djupintervjuer med arbetsgivare har också genomförts. Sammantaget visar resultaten på att branschen har en enorm utmaning gällande kompetensförsörjningen. Detta då de som utbildas

till övervägande del inte ser en framtid i branschen och de som rekryterar hellre lär ut på plats. Branschorganisationer måste vara med och utforma antagningskrav och utbildningar samt bistå i att uppmuntra till praktik- och lärlingsplatser. Annars är det svårt att motivera satsningar på att stärka utbildningsvägarna.

5 Möjligheter för fler att delta i hästverksamheter

I arbetet med att lyfta möjligheterna för fler att delta i hästverksamheter saknar länsstyrelsen beskrivningar av ett maktperspektiv kopplat till att såväl hästnäringen som ridsporten har stor andel flickor, unga tjejer och kvinnor. Under 2025 lyfte både Svenska Ridsportförbundet och Gymnastik- och idrottshögskolan att sexuella övergrepp och trakasserier är vanliga inom häst- och ridsport samt att en tystnadskultur råder². Länsstyrelsen anser att detta bör beaktas när förslag på åtgärder, såväl preventiva som direkta, föreslås. I förslagen bör även vikten av bakgrundskoll och utdrag ur brottsregister på de som driver hästgårdar där ridsport och/eller "hästhjälp" erbjuds framgå. För att möjliggöra för fler att delta inom hästverksamheter kan eventuella utökade kopplingar till fritidskortet vara värt att utreda vidare.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Stefan Attefall med tillförordnad enhetschef på Veterinärenheten Ted Bergman Björk som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Michael Persson, länsveterinär Pia Svedberg samt handläggarna Asnaketch Caaltuu Woldetensaye, Lena Andersson Webrink, Maria Norberg och Märta Alsén medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

² Se [Ny studie om sexuella trakasserier och övergrepp i hästsporten | Svenska Ridsportförbundet](#) (hämtad 2026-01-26) samt [Sexuella trakasserier vanligt inom hästsporten – och tystnadskultur råder | Gymnastik- och idrottshögskolan | GIH](#) (hämtas 2026-01-22)